

RAAP-NOTITIE 5287 (herziene eindversie)

Plangebied Hoge Rijndijk 44 te Zoeterwoude-Rijndijk

Gemeente Zoeterwoude

Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)

Archeologisch Adviesbureau

4000 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed & Interim Management

Titel: Plangebied Hoge Rijndijk 44 te Zoeterwoude-Rijndijk, gemeente Zoeterwoude; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkenkende fase)

Status: herziene eindversie

Datum: 4 februari 2016

Auteur: *drs. C.F.H. Coppens*

Projectcode: ZWRD

Bestandsnaam: NO5287_ZWRD

Projectleider: drs. C.F.H. Coppens

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 3985090100

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: drs. S. Warning

Bevoegd gezag: Gemeente Zoeterwoude

Adviseur bevoegd gezag: Erfgoed Leiden en Omstreken (mevrouw C. Brandenburgh)

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2016

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Theo Wit Retail Vastgoed & Interim Management heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in december 2015 een beknopt archeologisch bureauonderzoek (BO) en een Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase, door middel van handmatige boringen uitgevoerd in het plangebied Hoge Rijndijk 44 te Zoeterwoude-Rijndijk. De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om op deze locatie nieuwbouw te realiseren, waarvoor een omgevingsvergunning nodig is.

Op basis van de onderzoeksresultaten, de voorgenomen bodemingrepen en de geringe omvang van het plangebied, is de conclusie getrokken dat bij de realisering van de plannen geen archeologische resten zullen worden verstoord.

De bodemopbouw van het plangebied bestaat uit een pakket opgebracht en geroerde grond waarin zeer veel (ondoordringbaar) baksteenpuin voorkomt. Deze laag is het gevolg van de bouw van de voormalige, recent gesloopte bebouwing in het plangebied. Tevens is onder een groot deel van de voormalige bebouwing een kelder aanwezig.

Vanaf circa 1,4 - 2,3 m -Mv gaat deze laag over in natuurlijke fluviatiele afzettingen. Landschapelijk gezien ligt het plangebied in de buitenbocht van de Oude Rijn op de overgang van de geul naar de komafzettingen. Gerijpte en kalkloze (oever)afzettingen zijn in het plangebied niet aangetroffen. Van de aangetroffen afzettingen van de Oude Rijn wordt niet verwacht dat deze bewoonbaar zijn geweest. Het betreft niet de zandige, bewoonbare oeverwallen van de Oude Rijn waarvoor een hoge archeologische verwachting geldt. Bovendien zijn er in geen van de boringen aanwijzingen voor een archeologische laag of cultuurlaag aangetroffen.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt de archeologische verwachting voor alle perioden bijgesteld naar laag en kan er worden geconcludeerd dat bij de uitvoering van de werkzaamheden geen archeologische waarden zullen worden verstoord.

Op grond van de resultaten van dit onderzoek en het feit dat de geplande bodemingrepen vrijwel niet dieper zullen reiken dan de reeds aanwezige verstoringen, wordt ten aanzien van het plangebied aanbevolen de voorgenomen werkzaamheden zonder beperkingen te laten uitvoeren. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt in het plangebied in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) noodzakelijk geacht.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek neemt de bevoegde overheid, de gemeente Zoeterwoude, een besluit.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Administratieve gegevens.....	5
1 Inleiding.....	6
1.1 Kader	6
1.2 Omschrijving van het plangebied.....	6
1.3 Doel- en vraagstelling.....	7
1.4 Kwaliteit.....	7
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Methode	9
2.2 Historisch kaartmateriaal	9
2.3 Bekende archeologische waarden	9
2.4 Archeologische beleidskaart gemeente Zoeterwoude	10
2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting.....	10
3 Veldonderzoek	12
3.1 Methode	12
3.2 Resultaten	12
4 Conclusies en aanbevelingen.....	14
Literatuur.....	15
Gebruikte afkortingen	15
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	16
Bijlage 1: Boorbeschrijvingen	24

Administratieve gegevens

Projectcode	ZWRD	
ARCHIS-onderzoeksmelding	3985090100	
Type onderzoek	Bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)	
Opdrachtgever	Theo Wit Retail Vastgoed & Interim Management	
Contactpersoon	De heer T.J.G. Wit	
Onderzoekskader	Aanvraag omgevingsvergunning	
Locatie	Plangebied Hoge Rijndijk 44 te Zoeterwoude-Rijndijk	
	<i>Plaats</i>	Zoeterwoude-Rijndijk
	<i>Gemeente</i>	Zoeterwoude
	<i>Provincie</i>	Zuid-Holland
	<i>Kadastrale gegevens</i>	Gemeente Zoeterwoude, sectie B, perceelnummer 3446.
	<i>Oppervlakte plangebied</i>	circa 500 m ²
	<i>Kaartblad</i>	30H
	<i>Centrumcoördinaat</i>	96.160 / 461.913
Bevoegd gezag	Gemeente Zoeterwoude, de heer R. de Jong	
Adviseur bevoegd gezag	Erfgoed Leiden en Omstreken, mevrouw C. Brandenburg	
Onderzoekperiode	December 2015	
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens het bureauonderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot het plangebied.	

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van Theo Wit Retail Vastgoed & Interim Management heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in december 2015 een beknopt archeologisch bureauonderzoek (BO) en een Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase, door middel van handmatige boringen uitgevoerd in het plangebied Hoge Rijndijk 44 te Zoeterwoude-Rijndijk (figuur 1). De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om op deze locatie nieuwbouw te realiseren, waarvoor een omgevingsvergunning nodig is.

Beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente Zoeterwoude is in dezen de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de aanwezigheid van eventueel aanwezige archeologische waarden. De gemeente wordt op archeologisch gebied geadviseerd door Erfgoed Leiden en Omstreken (contactpersoon mevrouw C. Brandenburgh)

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Zoeterwoude (Sueur e.a., 2015) ligt het plangebied in een zone met 'Waarde archeologie 2' (figuur 2). Het beleid voor deze zone schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 30 cm -Mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. De omvang van de bodemingrepen overschrijdt deze grenzen en een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is derhalve verplicht conform het vigerend gemeentelijk beleid.

Op voorhand (juni 2015) is door de adviseur van de gemeente Zoeterwoude (Erfgoed Leiden, mevrouw C. Brandenburg) de te volgen onderzoeksstrategie bepaald. Het plangebied dient te worden onderzocht middels een zeer beknopt bureauonderzoek gevolgd door een verkennend booronderzoek. De onderzoekstrategie is beschreven in het PvA (Coppens, 2015) dat voorafgaand aan het veldonderzoek aan de heer R. de Jong van de gemeente Zoeterwoude voorgelegd. Dit PvA is goedgekeurd.

1.2 Omschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Zoeterwoude-Rijndijk, aan de zuidwestzijde van de Hoge Rijndijk ter hoogte van huisnummer 44. Het plangebied is vrijwel geheel bebouwd en verhard. Voorafgaand aan het veldonderzoek is de voormalige bebouwing tot aan het maaiveld gesloopt. Op min of meer dezelfde locatie wordt nieuwbouw (3 woningen) gerealiseerd (figuur 3). De graafwerkzaamheden ten behoeve van de nieuwe woning reiken tot circa 0,8 m -Mv in het

kader van de aanleg van funderingssleuven. Er is voor elk van de drie woningen voorzien in de aanleg van een kelder (ca. 17 m²; ingravingsdiepte ca. 3 m -Mv).

Volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl) bedraagt de huidige maaiveldhoogte in het plangebied ongeveer 0,5 m NAP.

1.3 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het beknopte bureauonderzoek is om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Het doel van het verkennend veldonderzoek is het toetsen en aanvullen van deze gespecificeerde verwachting. Tevens wordt vastgesteld of archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden in het plangebied aanwezig zijn en om vast te stellen wat de verstoringsgraad van de bodem in het plangebied is.

Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 4 een advies gegeven over de omgang met eventueel aanwezige archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of archeologische resten.

Onderzoeksvragen:

1. Welke gegevens met betrekking tot archeologische waarden zijn reeds over het plangebied bekend (op basis van een quickscan van historisch kaartmateriaal, ARCHIS en de gemeentelijke beleidskaart)?
2. Hoe ziet de geologische/bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
3. Zijn in het plangebied archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of archeologische resten aanwezig die (mogelijk) bedreigd worden door de geplande inrichting?
4. Op welke diepte bevinden zich de archeologisch interessante lagen?
5. Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig intact dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?
6. Welke methoden zouden bij het archeologisch vervolgonderzoek ingezet kunnen worden?
7. Op welke manier dient bij eventuele graafwerkzaamheden met archeologische waarden te worden omgegaan?

1.4 Kwaliteit

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.3), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl). Voor de in deze notitie genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar tabel 1. Daarnaast is achter in dit rapport een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen.

Geologische perioden				Archeologische perioden					
Tijdvak	Chronozone		Datering	Tijdperk			Datering		
Holoceen	Laat Subatlanticum		1150 na Chr.	Recente tijd			1945		
				Nieuwe tijd	C	1850			
					B	1650			
					A	1500			
	Vroeg Subatlanticum		0	Middeleeuwen	Laat B		1250		
					Laat A		1050		
					Vroeg	D: Ottoonse tijd	900		
						C: Karolingische tijd	725		
						B: Merovingisch tijd	525		
						A: Volksverhuizingstijd	450		
	Romeinse tijd		15 voor Chr.	Laat		270			
				Midden		70 na Chr.			
				Vroeg		15 voor Chr.			
	Subboreaal		450 voor Chr.	IJzertijd	Laat		250		
Midden					500				
Vroeg					800				
Bronstijd				Laat		1100			
				Midden		1800			
				Vroeg		2000			
Atlanticum		3700	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat		2850			
				Midden		4200			
				Vroeg		4900/5300			
Boreaal		7300	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat		6450			
				Midden		8640			
				Vroeg		9700			
Preboreaal		8700							
Pleistoceen		Weichselien	Vroeg Glaciaal	Laat	Late Dryas	11.050			
					Allerød	11.500			
					Vroege Dryas	12.000			
					Bølling	12.500			
				Pleniglaciaal	Laat	Vroegste Dryas	13.500		
						Denekamp		30.500	
					Midden	Hengelo		60.000	
						Moershoofd		71.000	
						Vroeg Glaciaal	Odderade		
							Brørup		
					114.000				
			Eemien		126.000				
			Saalien II		236.000				
			Oostermeer		241.000				
			Saalien I		322.000				
			Belvédère/Holsteinien		336.000				
			Glaciaal x		384.000				
			Holsteinien		416.000				
			Elsterien		463.000				

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Tijdens het beknopte bureauonderzoek is aan de hand van historisch kaartmateriaal (ontleend aan watwaswaar.nl), een overzicht van bekende archeologische waarden uit de directe omgeving van het plangebied (ontleend aan ARCHIS2) en de archeologische beleidskaart van de gemeente Zoeterwoude (Sueur e.a., 2015) een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

2.2 Historisch kaartmateriaal

In de directe nabijheid (ca. 100 m ten zuiden) van het plangebied heeft de ridderhofstede Rijnegom gestaan (Sueur e.a., 2015). Deze is in de 13e eeuw gebouwd en mogelijk al in de 14e eeuw verwoest. De in de jaren 70 van de vorige eeuw gesloopte boerenhofstede met dezelfde naam kan als opvolger worden beschouwd.

De naam van de onlangs gesloopte bebouwing, Café Rijnegom, is geïnspireerd op deze ridder- en boerenhofstede. Het café stamt uit de jaren 20 van de vorige eeuw (figuur 3). Een groot deel van het gebouw is onderkelderd. Op basis van de geraadpleegde historische kaarten worden er voorgangers in het plangebied verwacht. Op de kadastrale minuut uit 1811 staat in het plangebied (deels) bebouwing aangegeven (figuur 4). Volgens de Oorspronkelijke aanwijzende tafel (OAT; blad 20) betrof het een huis met erf (perceelnummer 670) behorend tot Adrianus van Dijk; een timmerman uit Leiderdorp. Op kaarten uit de 16e en 17e eeuw staat zowel aan de noord- als aan de zuidzijde van de (voorloper van de) Hoge Rijndijk verspreide bebouwing aangegeven. De exacte locatie ervan is niet nauwkeurig te bepalen en het is onduidelijk of de bebouwing uit de 19e en 20e eeuw oudere voorgangers heeft gekend. Aangezien de meeste bebouwing aan de noordzijde van de Hoge Rijndijk staat ingetekend, lijkt de kans daarop niet erg groot (figuur 5).

2.3 Bekende archeologische waarden

Bekende archeologische resten

Om de bekende archeologische resten te inventariseren is ARCHIS II geraadpleegd. Op dit moment is de nieuwste versie van ARCHIS (versie III), beheerd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, al geruime tijd niet volledig raadpleegbaar. Onderstaande informatie is bijgewerkt tot en met juni 2015.

In ARCHIS staan 5 archeologische waarnemingen geregistreerd binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Monumentterreinen komen binnen deze straal niet voor.

ARCHIS-waarneming	omschrijving
24.239 24.240	Waarnemingen van de Romeinse weg, op verschillende plaatsen langs de Oude Rijn tussen Zwammerdam en Leiden. Deze waarnemingen, gedaan vanuit de auto zijn hoogst waarschijnlijk onbetrouwbaar.
24.248	Veldverkenning uit de jaren 70 van het terrein met de vermoedelijke resten van Hofstad Rijnegom. De vorm van de hofstad is aan het slotenpatroon goed te herkennen.
32.486 32.488	Gevonden bij graafwerkzaamheden aan de Hoge Rijndijk 253 in 1967. Het betreft een fragment van een ruwwandige kom met een platte, naar buitenuitstekende rand (Romeins aardewerk). De coördinaten vallen niet vlak aan de Hoge Rijndijk; waarschijnlijk zijn voor beide waarnemingen de coördinaten aangehouden die als middelpunt dienden van de kartering vlak na de vondsten bij de graafwerkzaamheden.
443.116	Tijdens een proefsleuvenonderzoek bij de Meilaan in Zoeterwoude (Kremer & Reigersman-van Lidth de Jeude, 2015) zijn resten aangetroffen van een Romeinse tegelvloer met stookplaats. OP basis van het aangetroffen aardewerk is de vindplaats te dateren in de 1e -3e eeuw na Chr. Mogelijk is het de haard van een huis uit deze periode. Tevens is een sloot uit de 16e -17e eeuw aangetroffen, deze sloot doorsnijdt de Romeinse tegelvloer. Er zijn geen aanwijzingen voor de Romeinse Limesweg aangetroffen.

Tabel 2. Overzicht van de bekende archeologische vindplaatsen in en rond het plangebied.

2.4 Archeologische beleidskaart gemeente Zoeterwoude

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Zoeterwoude (Sueur e.a., 2012) ligt het plangebied in een zone met 'Waarde archeologie 2' (figuur 2). Er geldt een hoge verwachting en waarde die is gebaseerd op de ligging van het plangebied in de historische dorpskern van Zoeterwoude-Rijndijk (archeologische waarde) en vanwege de ligging op de oevers van de Oude Rijn (hoge archeologische verwachting).

2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van het beknopte bureauonderzoek kan de volgende gespecificeerde archeologische verwachting worden opgesteld.

Gezien de aanwezigheid van de Oude Rijn stroomgordel in de ondergrond van het plangebied worden archeologische vindplaatsen vanaf het Neolithicum verwacht, met name uit de periode Romeinse tijd en later. De ondergrond van het plangebied zal waarschijnlijk bestaan uit oever-

op geul- en/of beddingafzettingen van de Oude Rijn of oever- op komafzettingen. Mogelijk bevinden zich crevasseafzettingen in de ondergrond.

Vindplaatsen uit het Neolithicum tot de Late IJzertijd betreffen in de regel kleinere vindplaatsen, met een omvang van minder dan 50 tot 1000 m². Vindplaatsen uit de Late IJzertijd tot de Romeinse tijd hebben veelal cultuurlaag met een omvang van 2500 - > 1000 m² en een lage vondstdichtheid (voornamelijk aardewerk). Vindplaatsen uit de Romeinse tijd en latere perioden zijn doorgaans relatief groot (>2500 m²) en kenmerken zich door de aanwezigheid van een archeologische laag en een vondststrooiing van voornamelijk aardewerk. Volgens de beleidskaart van de gemeente Zoeterwoude wordt de limesweg circa 200 m ten zuiden van het plangebied verwacht.

Indien daadwerkelijk aanwezig bevinden dergelijke archeologische resten zich op dan wel in de gerijpte (oever)afzettingen van de Oude Rijn die aan of direct onder het oppervlak aanwezig kan zijn. In dieper gelegen oeverniveaus kunnen eventueel resten uit oudere perioden voorkomen.

Tevens kunnen er resten uit de periode 13e eeuw en later worden verwacht die samenhangen met de ridderhofstede Rijnegom en de boerenhofstede die later op dezelfde plek heeft gestaan.

Om de in het bureauonderzoek opgestelde specifieke archeologische verwachting te toetsen en de mate van verstoring van de bodemopbouw vast te stellen, wordt een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Hierbij worden circa 5 boringen zo verspreid mogelijk over het plangebied gezet (Coppens, 2015).

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een booronderzoek verkennde fase. Het doel van het veldonderzoek door middel van boringen is om de in het bureauonderzoek opgestelde specifieke archeologische verwachting te toetsen en waar nodig aan te passen. Tijdens het veldonderzoek wordt vastgesteld waar en waardoor de bodemopbouw verstoord is geraakt en waar niet. Daarnaast wordt vastgesteld of het bodemprofiel aanleiding geeft te veronderstellen dat archeologische resten aanwezig kunnen zijn in het plangebied.

In het plangebied zijn hiertoe 9 boringen zo verspreid mogelijk over het plangebied geplaatst (figuur 5). Er is een groter aantal boringen gezet dan beschreven in het PvA (Coppens, 2015). Dit omdat er vanwege het ondoordringbare puin anders onvoldoende boringen tot grotere diepte kan worden doorgezet om een nauwkeurig beeld van de (diepere) ondergrond te verkrijgen.

Er is geboord tot maximaal 4 m -Mv (ca. 3,8 m -NAP). Er is gebruikgemaakt van een Edelman-boor en een puinboor met een diameter van 7 cm en vanaf circa 0,5 à 1,0 m -Mv van een guts-boor met een diameter van 3 cm om de boringen dieper te kunnen zetten en een nauwkeurige laagbeschrijving van de bodem te geven. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) digitaal beschreven in het boorbeschrijvingssysteem van RAAP (Deborah 2; Bijlage 1). Het bepalen en inmeten van zowel de locatie (X- en Y-coördinaten) als de hoogteligging (Z-coördinaat) van de boringen heeft plaatsgevonden met behulp van een RTK-GPS met een meetnauwkeurigheid van 1 cm. Het opgeboorde materiaal is in het veld door middel van verbrokkeling en versnijding gecontroleerd. Daarnaast is speciale aandacht geschonken aan de aanwezigheid van bodemvorming (rijping) en aan de aard van de overgang tussen lagen (bijvoorbeeld wel of niet erosief). Van alle boringen is in het veld direct op laagniveau een lithogenetische interpretatie gegeven.

3.2 Resultaten

Veldwaarnemingen

Direct voorafgaand aan het veldonderzoek is de voormalige bebouwing gesloopt. Hierbij is gesloopt tot aan het maaiveld en zijn de funderingen ongemoeid gelaten. Het slooppuin (steen en beton) is binnen het plangebied opgeslagen om later afgevoerd te worden. Tevens was er een container aanwezig. Hierdoor was een deel van het plangebied niet toegankelijk voor onderzoek (figuur 6). Uit de veldinspectie bleek ook dat er onder een groot deel van de voormalige bebouwing (westelijke helft) een kelder aanwezig is. De ingravingsdiepte ervan kon niet worden vastgesteld, maar aangenomen mag worden dat dit tot ca 3 m -Mv is gebeurd.

Bodemopbouw

Tijdens het veldonderzoek is vanaf maaiveld een opgebracht en geroerd pakket aangetroffen. Dit bestaat uit (licht)geelgrijs, matig siltig en matig fijn tot grof zand. In de boringen 1, 3, 4 en 9 heeft dit pakket een dikte van circa 1,2 m en bevatte (zeer) veel fragmenten baksteenpuin en grind. De overige boringen (2 en 5 t/m 8) zijn in dit pakket gestuit op ondoordringbaar (baksteen)puin. Per boorlocatie is driemaal een poging ondernomen om de ondoordringbare laag te doorboren. Gezien het opgeboorde materiaal, de diepteligging en het voormalige gebruik van het plangebied, wordt aangenomen dat boringen op funderingen van de gesloopte voormalige bebouwing zijn gestuit. Het deel van het plangebied waar de boringen 7 t/m 9 zijn gezet, is voorzien van klinkerverharding (dikte ca. 10 cm).

In de boringen 1, 3, 4 en 9 komen vanaf circa 1,2 m -Mv (ca. 0,8 - 1,2 m -NAP) natuurlijke fluvia-tiele afzettingen voor. Deze bestaan uit kalkrijke, uiterst siltige klei tot matig siltig zand met enkele klei-, detritus- en/of zandlaagjes die naar onderen toe in aantal toenemen. Op wisselende diepte, variërend tussen 1,4 en 2,3 m -Mv, worden de afzettingen abrupt slapper, kalkloos, humeus en bestaan uit (licht)bruingrijze, matig tot uiterst siltige klei met enkele plantenresten en humusvlekken.

De aangetroffen ongeroerde fluvia-tiele afzettingen worden geïnterpreteerd als geulafzettingen gevormd in de buitenbocht van de Oude Rijn die zich hebben ingesneden in de onderliggende komafzettingen. In boring 9 is weliswaar direct onder de laag met geroerde grond, een dunne laag met kalkrijke oeverafzettingen (restant) aangetroffen; gerijpte en kalkloze (oever)afzettingen noch archeologische- of cultuurlagen zijn tijdens het veldonderzoek in het plangebied aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de onderzoeksresultaten, de voorgenomen bodemingrepen en de geringe omvang van het plangebied kan worden geconcludeerd dat bij de realisering van de plannen geen archeologische resten zullen worden verstoord.

De bodemopbouw van het plangebied bestaat uit een pakket opgebrachte en geroerde grond waarin zeer veel (ondoordringbaar) baksteenpuin voorkomt. Deze laag is het gevolg van de bouw van de voormalige, recent gesloopte bebouwing in het plangebied. Tevens is onder een groot deel van de voormalige bebouwing een kelder aanwezig.

Op circa 1,4 - 2,3 m -Mv gaat de geroerde laag over in natuurlijke fluviatiele afzettingen. Landschappelijk gezien ligt het plangebied in de buitenbocht van de Oude Rijn op de overgang van de geul- naar de komafzettingen. Gerijpte en kalkloze (oever)afzettingen zijn in het plangebied niet aangetroffen. Van de aangetroffen afzettingen van de Oude Rijn wordt niet verwacht dat deze bewoonbaar zijn geweest. Het betreft niet de zandige, bewoonbare oeverwallen van de Oude Rijn waarvoor een hoge archeologische verwachting geldt. Bovendien zijn in geen van de boringen aanwijzingen voor een archeologische laag of cultuurlaag aangetroffen.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt de archeologische verwachting voor alle perioden bijgesteld naar laag en kan er worden geconcludeerd dat bij de uitvoering van de werkzaamheden geen archeologische waarden zullen worden verstoord.

Op grond van de resultaten van dit onderzoek en het feit dat de geplande bodemingrepen vrijwel niet dieper zullen reiken dan de reeds aanwezige verstoringen, wordt ten aanzien van het plangebied aanbevolen de voorgenomen werkzaamheden zonder beperkingen te laten uitvoeren. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt in het plangebied in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) noodzakelijk geacht.

Onverlet blijft dat indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Op basis van de resultaten van dit onderzoek neemt de bevoegde overheid, de gemeente Zoeterwoude, een besluit.

Literatuur

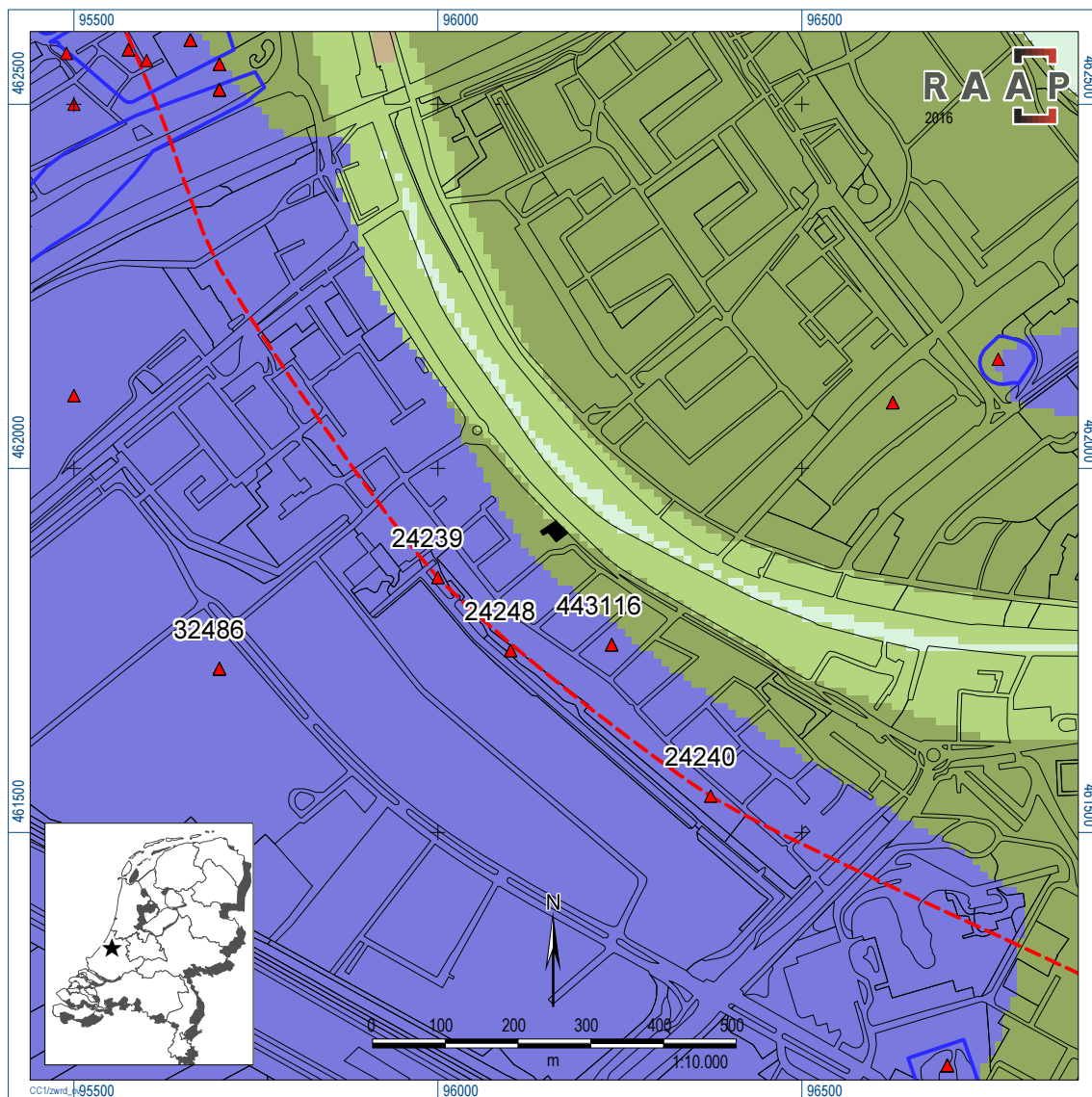
- Coppens, C.F.H.**, 2015. *Plan van Aanpak plangebied Hoge Rijndijk 44 te Zoeterwoude-Rijndijk*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Leiden.
- Hart, G. 't, Jan Jansz. Dou, Steven P. van Broeckhuysen**, 1969. *Kaartboek van Rijnland 1746: facsimile*. Alphen aan den Rijn.
- Kremer & Reigersman-van Lidth de Jeude**, 2015. Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven, 5 Meilaan te Zoeterwoude. Synthesgra bv, Doetinchem
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Sueur, C., K.M. van Dijk, M.E. Lobbes & N. van der Voet**, 2012. *Archeologische waarden- en verwachtingenkaart gemeente Rijnwoude en gemeente Zoeterwoude*. Buro de Brug, Amsterdam.

Gebruikte afkortingen

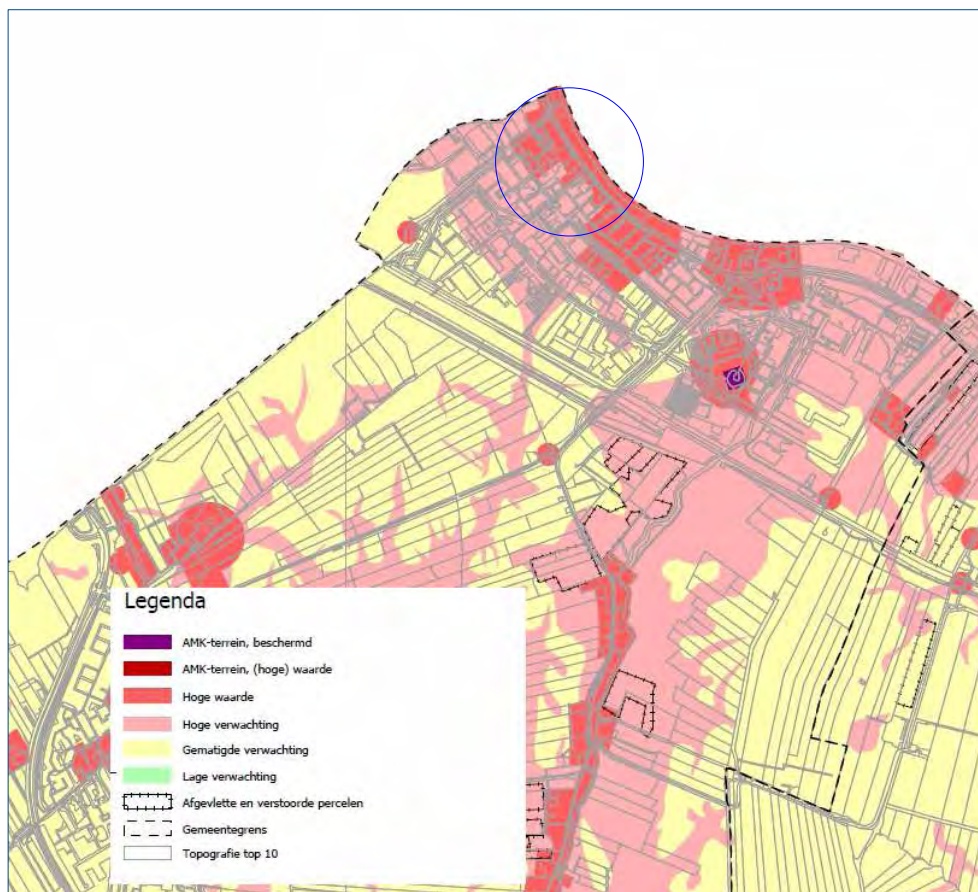
AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
CHS	Cultuurhistorische HoofdStructuur
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

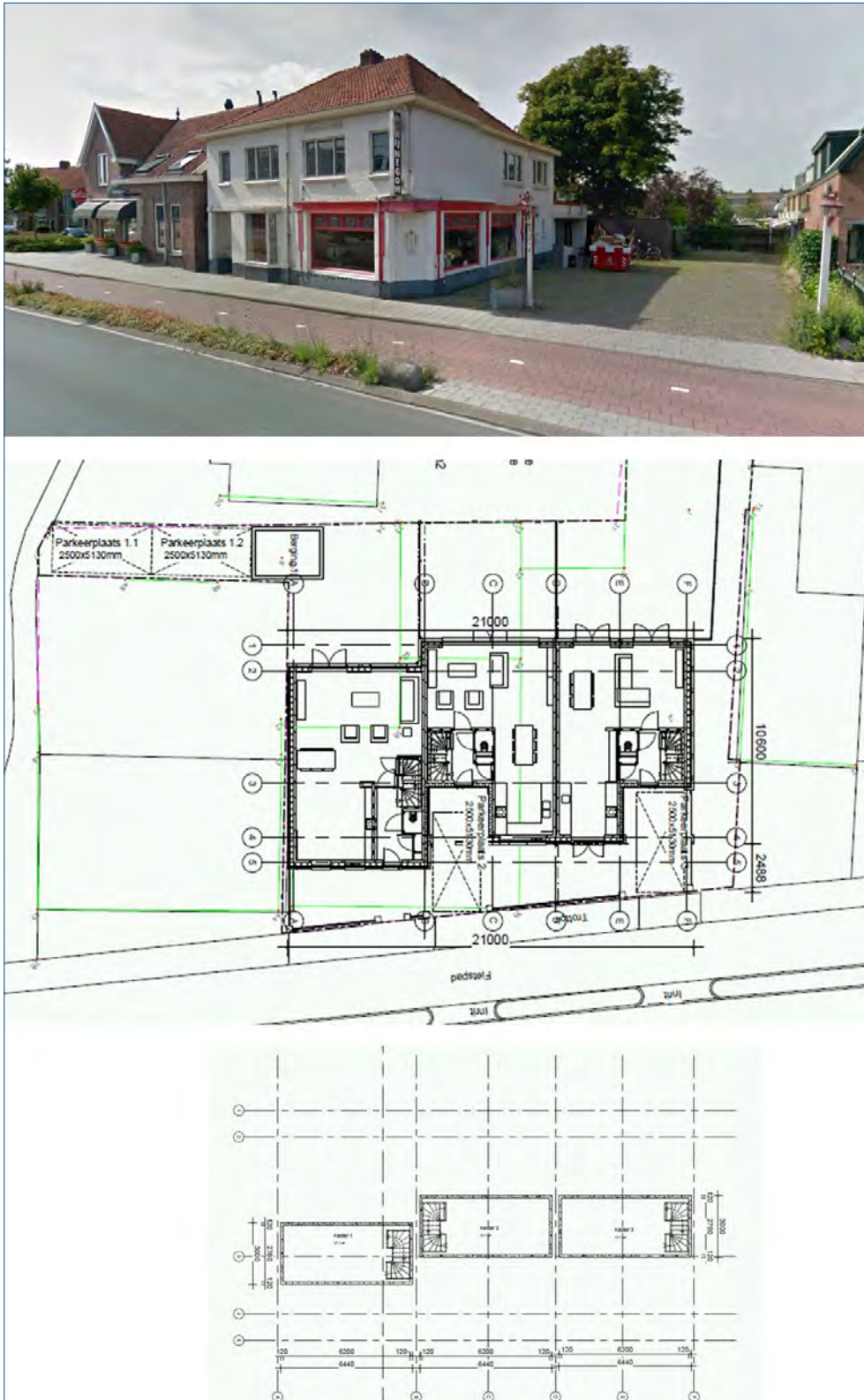
- Figuur 1.** De ligging van het plangebied (zwart) met ARCHIS-waarnemingen (rood), AMK-terreinen (blauw) en de Romeinse limesweg (rode lijn) op de CHS van Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland.
- Figuur 2.** De globale ligging van het plangebied (blauwe lijn) op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Zoeterwoude (kaartbijlage 6; Sueur e.a., 2015).
- Figuur 3.** De voormalige bebouwing in het plangebied, Café Rijnegom (bron: Google Streetview) en een overzicht van de voorgenomen werkzaamheden.
- Figuur 4.** De globale ligging van het plangebied (blauwe lijn) op de kadastrale minuut uit de periode 1811-1832 (bron: www.watwaswaar.nl).
- Figuur 5.** De globale ligging van het plangebied (blauwe lijn) geprojecteerd op een weergave van het Kaartboek van Rijnland uit 1746 (bron: Hart e.a., 1969)
- Figuur 6.** Resultaten veldonderzoek.
- Figuur 7.** Impressie van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek.
- Tabel 1.** Geologische en archeologische tijdschaal.
- Tabel 2.** Overzicht van de bekende archeologische vindplaatsen in en rond het plangebied.
- Bijlage 1.** Boorbeschrijvingen.

Figuur 1. De ligging van het plangebied (zwart) met ARCHIS-waarnemingen (rood), AMK-terreinen (blauw) en de Romeinse limesweg (rode lijn) op de CHS van Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland.

Figuur 2. De globale ligging van het plangebied (blauwe lijn) op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Zoeterwoude (kaartbijlage 6; Sueur e.a., 2015).

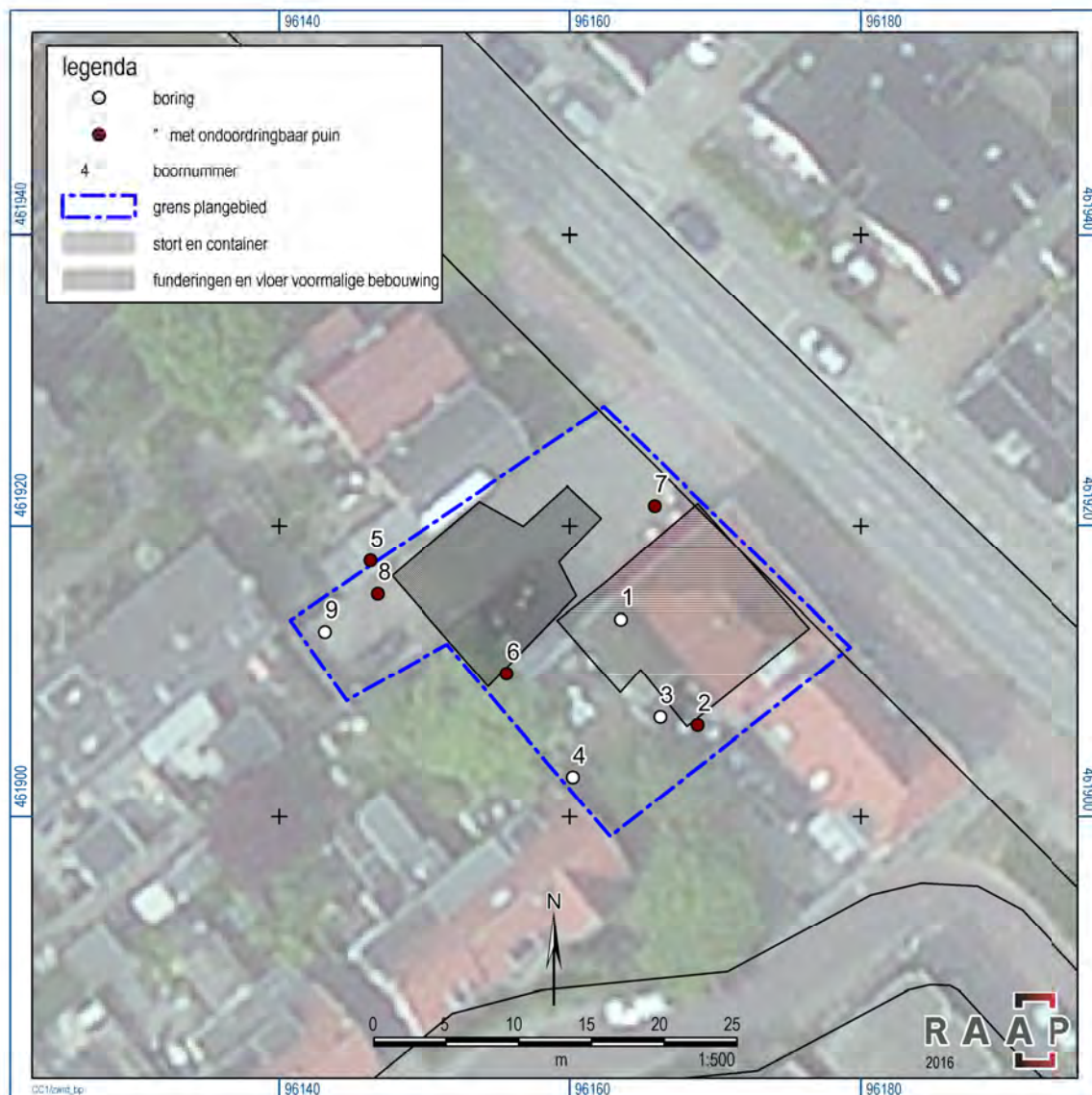
Figuur 3. De voormalige bebouwing in het plangebied, Café Rijnegom (bron: Google Streetview) en een overzicht van de voorgenomen werkzaamheden.

Figuur 4. De globale ligging van het plangebied (blauwe lijn) op de kadastrale minuut uit de periode 1811-1832 (bron: www.watwaswaar.nl).

Figuur 5. De globale ligging van het plangebied (blauwe lijn) geprojecteerd op een weergave van het Kaartboek van Rijnland uit 1746 (bron: Hart e.a., 1969).

Figuur 5. Resultaten veldonderzoek.

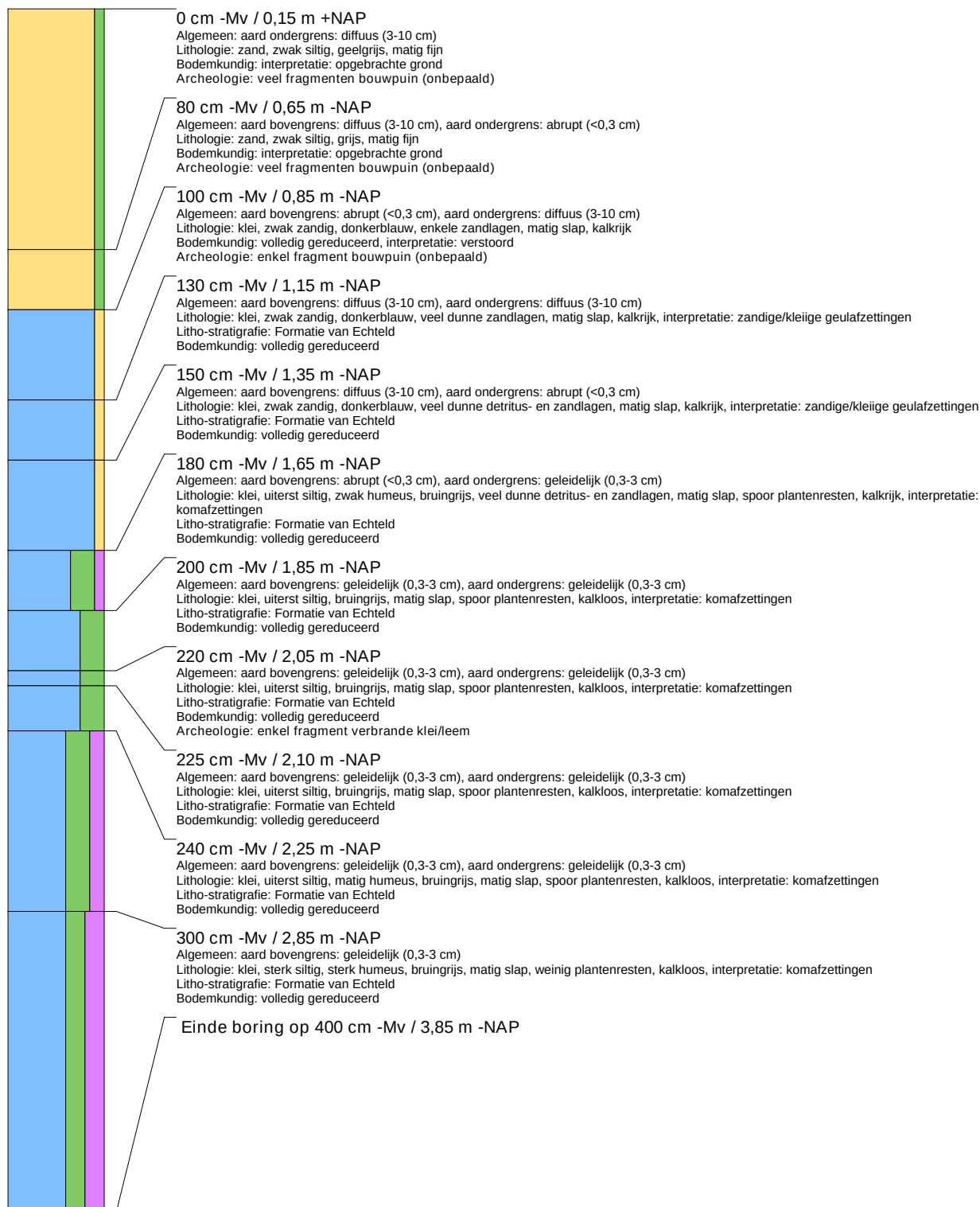
Figuur 7. Impressie van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

(inclusief lithologisch profiel)

boring: ZWRD-1

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.163,52, Y: 461.913,58, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,15, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

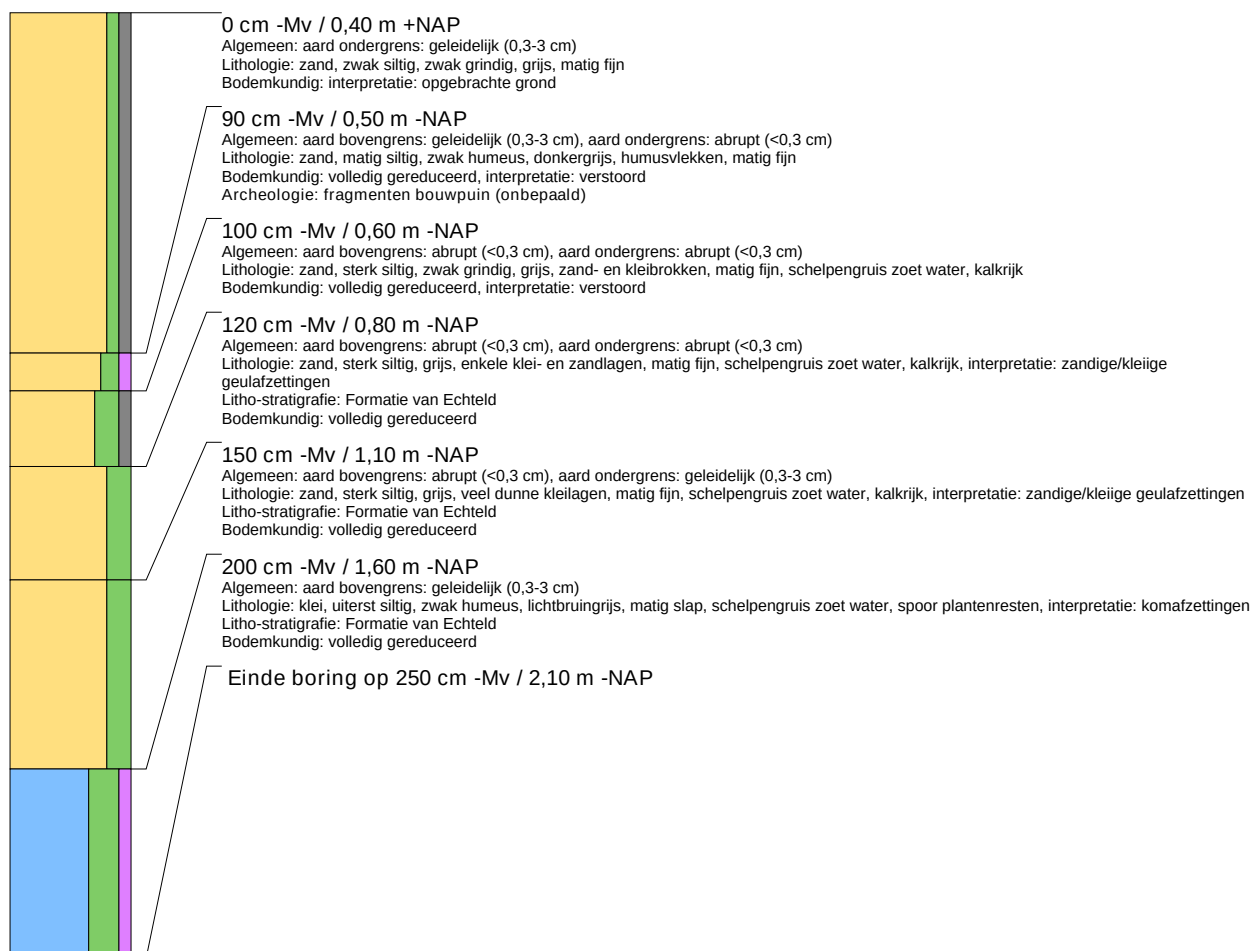
boring: ZWRD-2

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.168,80, Y: 461.906,32, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,43, precisie hoogte: 1 cm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: gemeten, overige methoden, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

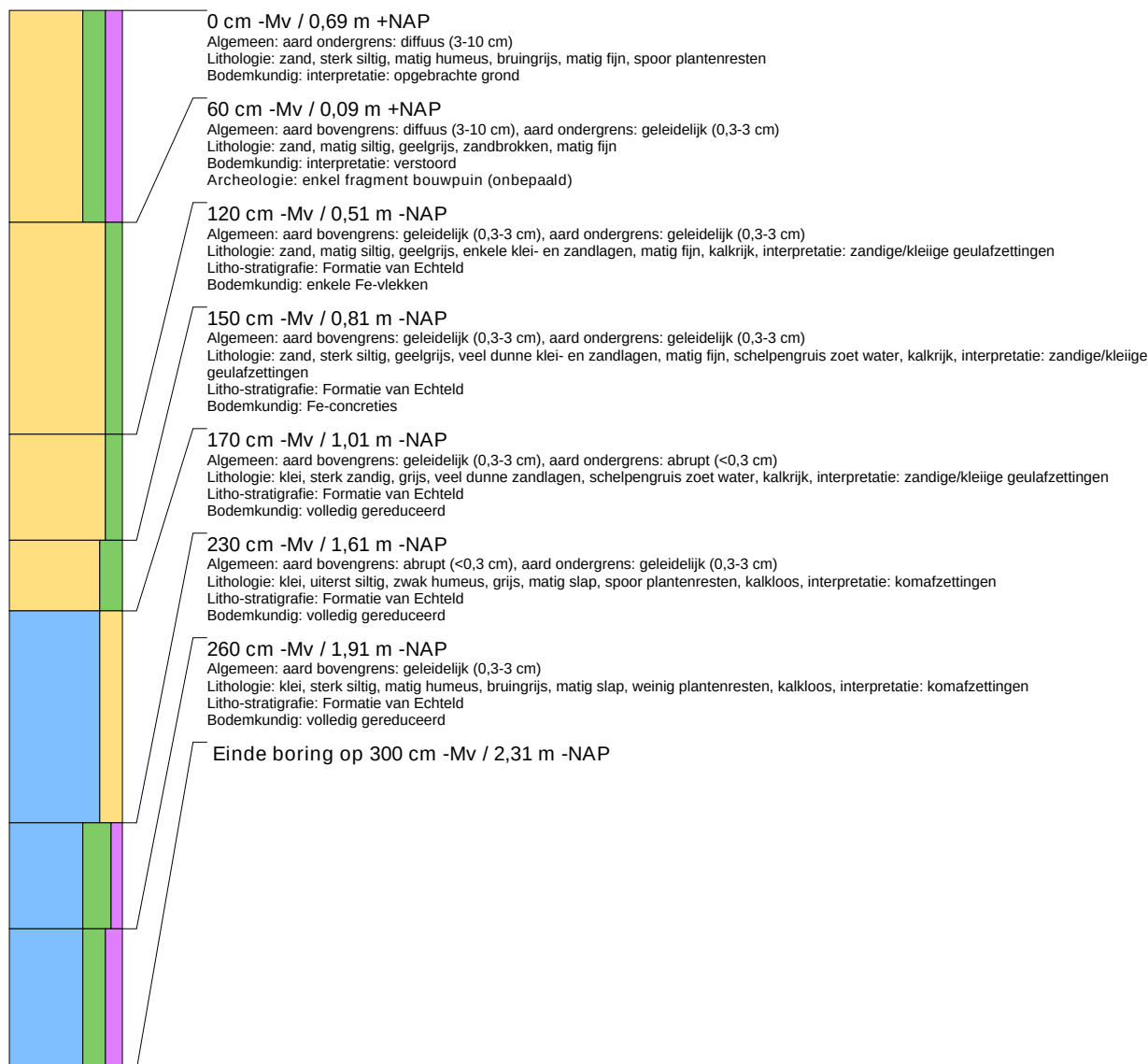
boring: ZWRD-3

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.166,22, Y: 461.906,87, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,40, precisie hoogte: 1 cm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

boring: ZWRD-4

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.160,21, Y: 461.902,75, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,69, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

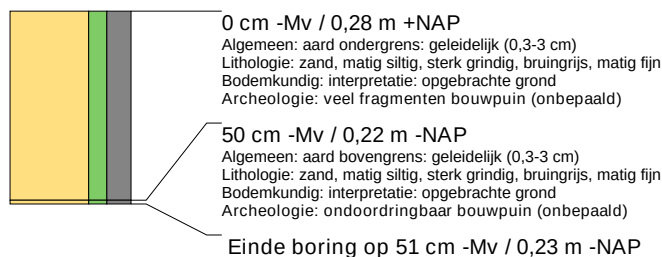
boring: ZWRD-5

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.146,26, Y: 461.917,61, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,55, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

boring: ZWRD-6

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.155,67, Y: 461.909,88, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,28, precisie hoogte: 1 cm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: gemeten, overige methoden, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

boring: ZWRD-7

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.165,84, Y: 461.921,38, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,43, precisie hoogte: 1 cm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

boring: ZWRD-8

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.146,77, Y: 461.915,33, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,52, precisie hoogte: 1 cm, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

boring: ZWRD-9

beschrijver: CC, datum: 15-12-2015, X: 96.143,14, Y: 461.912,74, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: 0,47, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude, opdrachtgever: Theo Wit Retail Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

